

2019

TRABZON

İŞGÜCÜ PİYASA VE ARAŞTIRMA RAPORU

2019 YILI
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI
TRABZON ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

TRABZON İLİ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

İlhan ŞAHİN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

İstihdam, bir ülkenin sahip olduğu emek, toprak ve sermaye kapasitesi gibi üretim unsurlarının bir dönem içerisindeki kullanılma derecesini ifade eder. Üretim sürecinde bahsi geçen faktörlerin kullanılma oranları ise o faktörün istihdamı olarak kabul edilir. Nitekim istihdam bir ülkede ekonomik faaliyetlere katılacak durumda olan insan gücünün çalıştırılma seviyesini ifade eder. İşgücünün çalışmaması durumu ise “işsizlik” olarak adlandırılır. Ülkemizde işgücünün çalıştırılabilmesi adına son yirmi yılda ulusal politikalarda işsizlik sigortası gibi pasif istihdam politikalarının yerini aktif istihdam politikaları almaya başlamıştır. Özellikle işsizliğin azaltılmasına yönelik olarak Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) değişen ve gelişen yapısıyla bu politikalara katkı sağlamayı sürdürmektedir.

İşgücünün istihdamı, hem iş arayan hem de işveren açısından sorun oluşturmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde işsizler iş bulamamaktan yakınırken işverenler de nitelikli eleman bulamamaktan şikâyet etmektedirler. Kronikleşen işsizliğin çözümü, iyi yetişmiş, nitelikli insan gücü ile mümkün olacaktır. Bunun yanı sıra dünya ekonomisinde rekabet edebilme, düne göre daha büyük bir önem arz etmektedir. Rekabet gücü ise, nitelikli işgücünün istihdamından geçmektedir. İş arayanlar ve işverenler arasında köprü görevi gören İŞKUR hem işverenlerin hem de iş arayanların problemlerini yakından ve titizlikle takip edip çözüm üretmektedir.

Bu gerçekler ışığında, ilimizin çalışma hayatının tüm sektörlerini doğrudan ilgilendiren nitelikli eleman açığını tespit etmek ve önümüzdeki yıla ışık tutmak amacıyla “İşgücü Piyasası Araştırması” yapılmıştır. Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması ile çalıştırdıkları kişi sayısı 20 ve

zerinde olan 900 işyerine, İşKUR bizzat kendi personelleriyle ulaşmış, faaliyet gösteren firmaların anlık ve gelecek için düşündükleri istihdam durumunu rapor etmiş, taleplerini yerinde dinlemiştir. Yapılan bu araştırmaların devamında işveren iş arayan eşleştirmeleri daha verimli olup alınan taleplerin karşılanma oranlarında artışlar gözlenmektedir.

Bu plan ile önümüzdeki süreçte farklı sektörlerde ihtiyaç duyulan insan gücü planlaması ile geleceği öngörmek ve insanımıza sahip çıkabilmek mümkün olacaktır. Gerek Trabzon alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz, gerekse diğer ilgili kurum ve kuruluşlarımız tarafından insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda olacaktır. Dolayısıyla, kamu kaynakları daha etkin ve verimli kullanılmış olacaktır. Sonuç olarak, elinizdeki bu rapor, işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Başta Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere, ilimizin işsizlik ve istihdam problemine ciddi katkı sağlayacağına inandığım İl İşgücü Piyasası Analizini gereğine uygun bir şekilde yerine getirdiklerini düşündüğüm Trabzon alışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, kamu kurum kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına ve işverenlerine desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

İsmail USTAOğLU

Trabzon Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu Hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun Hizmetleri hakkında danışmanlık Hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam

eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşölüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. Trabzon’da ise bu kapsamda 900 işletmeden veri derlenmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı “İşgücü Piyasası Analizi” raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir. Her il için ayrı ayrı hazırlanmış olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm yararlanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

İbrahim BÜYÜK
İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
.....	i
ÖNSÖZ	i
TABLolar LİSTESİ.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
KISALTMALAR	v
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	6
Aktif İşgücü Programları	8
İşsizlik Ödeneği	11
İKİNCİ BÖLÜM.....	13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM.....	14
İşyeri verileri	15
Mevcut İstihdam.....	26
AÇIK İŞLER.....	29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	38
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	44
SONUÇ	50
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	54

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)	6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018).....	8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018).....	9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)	11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri.....	20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları	24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstedığınız Alanları	25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşletmeOranı.....	30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	45
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	46
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	46
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018).....	5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)	7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)	12
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı	16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı	17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu.....	18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı.....	19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu	21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)	22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı	23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı.....	28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu	33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	41
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı	48
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi	48

KISALTMALAR

İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 900 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 39 bin 913 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 28 bin 714 çalışan erkeklerden, 11 bin 199 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Trabzon ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Hizmet ve Satış Elemanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Trabzon ili açık iş oranı bakımından 0,5 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,5 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 342 kişilik açık iş mevcuttur. Trabzon ilinde en fazla açık işi olan diğer meslek gurupları ise Hizmet ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 60,8'i için en az Genel Lise düzeyinde eğitim düzeyi beklenirken yüzde 23'ü için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Garson(Servis Elemanı) mesleğinin yer aldığı

görülmektedir. Bu mesleği ise Aşçı ve Şoför-Yük Tasıma meslekleri takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işverenlerin yüzde 21,7'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Trabzon ilinde ülke genelinden yüksek olup yüzde 8,1'dir.

Trabzon ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin ilave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Araştırma kapsamındaki işletmelerin yüzde 40,4'ü bu yönde cevap vermiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 68,6'sı, İŞKUR'un Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Sigorta ve Prim Desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 28,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracığını beyan ederken, yüzde 25,4'ü ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Trabzon ilinde Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde işverenlerin yüzde 44,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracığını savunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe bulunan işverenlerin yüzde 44,4'lük bir kısmı ise teknolojik gelişmelerin istihdamı azaltacağı düşüncesindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Trabzon İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Trabzon işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek Niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Trabzon ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Trabzon ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

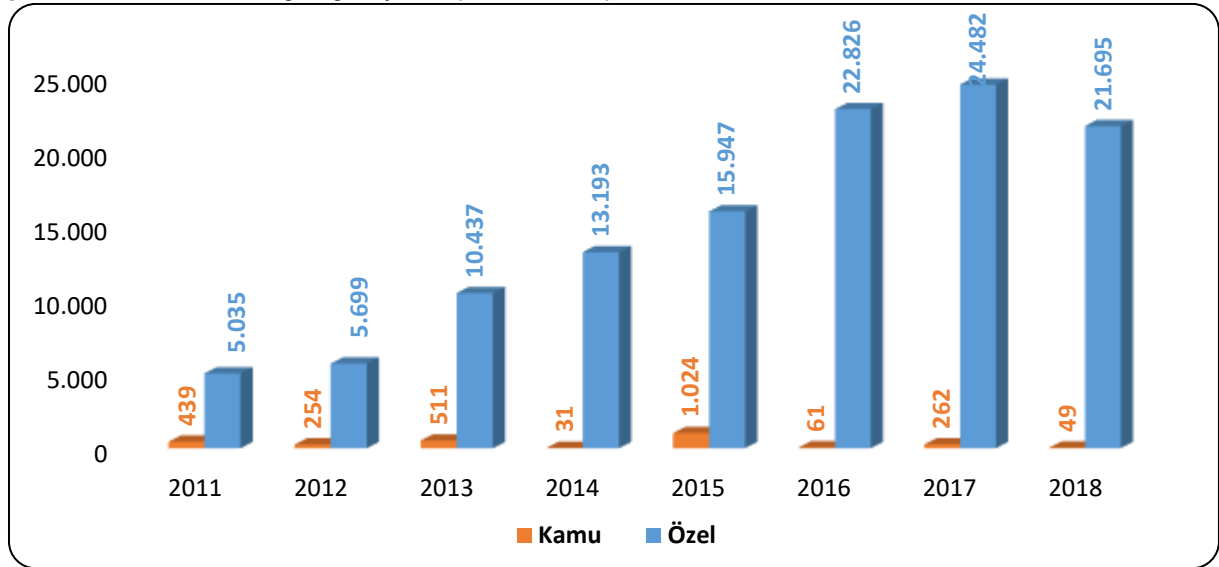
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu Hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun Hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 5 bin 474 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 21 bin 744 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları içerisinde yıllar içerisinde bir artış gözlenmektedir. Sadece 2018 yılında bir önceki yıla göre yüzde 12,1 oranında bir azalma olarak 21 bin 744 kişilik açık iş alınmıştır. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	6.395
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.702
Garson (Servis Elemanı)	1.055
Güvenlik Görevlisi	755
Temizlik Görevlisi	673
Ön Muhasebeci	465
Beden İşçisi (İnşaat)	427
Haberleşme Tesisatı Bakım ve Onarımcısı	415
Büro Memuru (Genel)	414
Reyon Görevlisi	404

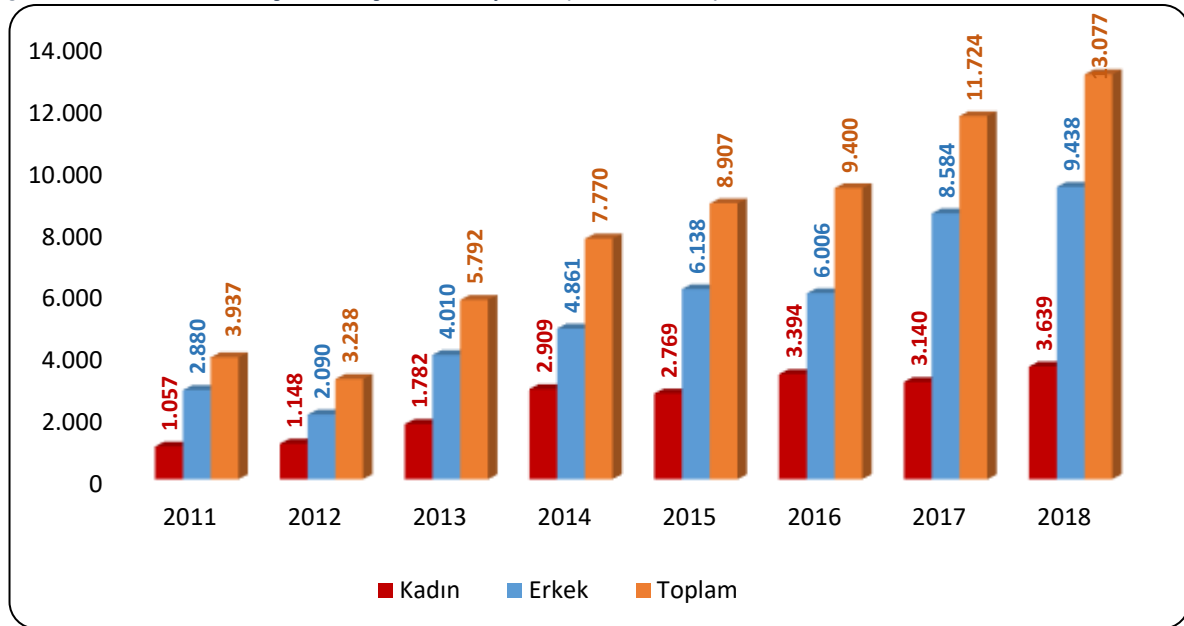
Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 2018 yılında 21 bin 744 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 6 bin 395 açık iş ile Beden İşçisi(Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 29,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı/Uzmanı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 3 bin 937 olan Trabzon ilinde işe yerleştirilenlerin 2 bin 880'i erkek, geri kalan bin 57 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2013 yılında ise bir önceki yıla göre yüzde 78,9 oranında belirgin bir artış göstermiştir. 2018 yılında ise toplam işe yerleştirme sayısı 13 bin 77 değerine ulaşmıştır. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 27,8'i kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında 3 bin 639 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	4.458	378	4.836
Güvenlik Görevlisi	812	223	1.035
Satış Danışmanı / Uzmanı	320	540	860
Temizlik Görevlisi	307	328	635
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	217	407	624
Garson (Servis Elemanı)	249	156	405
Beden İşçisi (İnşaat)	323	0	323
Reyon Görevlisi	153	124	277
Ön Muhasebeci	144	103	247
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	103	130	233

Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 4 bin 836 kişilik işe yerleştirmeye Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 37'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Güvenlik Görevlisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Güvenlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Satış Danışmanı/Uzmanı ve Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

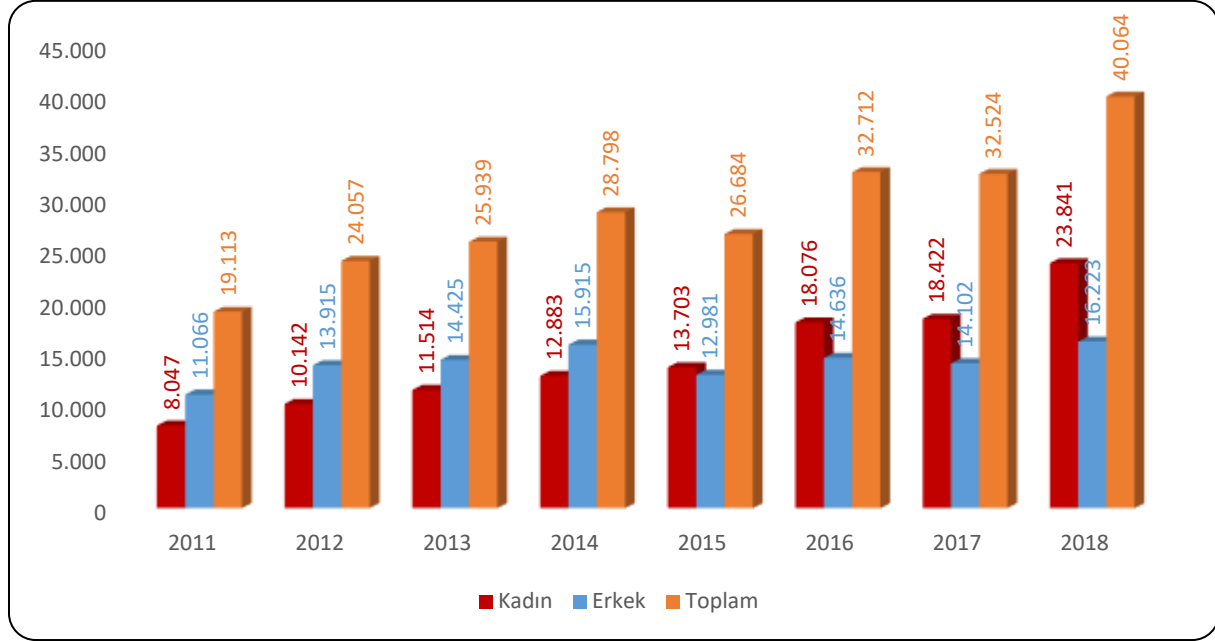
Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile Hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş

aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR Hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR Hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR Hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Trabzon ilinde İŞKUR'a kayıtlı 19 bin 113 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 11 bin 66'sı erkek, 8 bin 47'si ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 40 bin 64 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Trabzon'da 8 bin 47 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 23 bin 841'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu Hizmetleri hem Nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Trabzon ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Trabzon ilinde

Kuruma kayıtlı 4 bin 478 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Trabzon ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 11,2'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı/Uzmanı ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) gibi mesleklerin yanı sıra Büro Memuru(Genel), Sekreter ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	99	1.177	847	2.024
2012	103	1.202	611	1.813
2013	60	744	304	1.048
2014	56	648	293	941
2015	73	866	412	1.278
2016	66	817	251	1.068
2017	58	751	118	869
2018	63	827	155	982

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kurs sayılarında yıllar içerisinde dalgalı bir durum gözlemlenmektedir. 2018 yılında ise düzenlenen 63 mesleki eğitim kursuna 982 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 155'i erkek, 827'si kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında

kursiyerlerin yüzde 84,2'sinin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Takı İmalatçısı	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Takı İmalatçısı
Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi
Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci)	Satın Alma Görevlisi	Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci)
Aşçı Yardımcısı	Ahşap Montaj Elemanı	Aşçı Yardımcısı
Yöresel Bez Dokumacısı	Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci)	Pastacı Yardımcısı
Satın Alma Görevlisi	Arıcı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	Ahşap Hediyeelik Eşya Yapımcısı	Yöresel Bez Dokumacısı
Pastacı Yardımcısı	Yöresel Bez Dokumacısı	Mekik Dokumacı
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Ayakkabı El Montajcısı	Ahşap Boyama ve vernikleme Elemanı
Mekik Dokumacı	Dokumacı (El Tezgahı)	İğne Oyacı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Takı İmalatçısı, Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi ve Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci) mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Takı İmalatçısı, Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi ile Kazaziye Ustası (Hasır Örmeci) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Müşteri Hizmetleri Satış ve Hizmet Yetkilisi, Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan) ile Satın Alma Görevlisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	92	168	121	289
2012	124	187	101	288
2013	394	355	298	653
2014	238	231	146	377
2015	1.232	960	748	1.708
2016	1.878	1.313	1.439	2.752
2017	1.892	1.595	1.456	3.051
2018	1.665	1.647	1.254	2.901

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının

temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise Nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2010 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. Sadece 2018 yılında bir önceki seneye göre yüzde 4,9 oranında bir azalış gerçekleşmiştir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibarıyla İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında bin 165 program düzenlenmiş olup toplam 2 bin 901 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 56,8'i kadınlardan, yüzde 43,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Satış Danışmanı / Uzmanı	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Garson (Servis Elemanı)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Garson (Servis Elemanı)
Satış Elemanı (Perakende)	Pazarlamacı	Satış Elemanı (Perakende)
Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi	Ön Muhasebeci
Ön Muhasebeci	Satış Elemanı (Perakende)	Büro Memuru (Genel)
Büro Memuru (Genel)	Hamurkar	Aşçı Yardımcısı
Aşçı Yardımcısı	Büro Memuru (Genel)	Reyon Görevlisi
Pazarlamacı	Ön Muhasebeci	Sekreter
Hamurkar	İnşaat Mühendisi	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Trabzon ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Satış Danışmanı/Uzmanı, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sıra içerisinde yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	6	212	239	451
2012	4	131	163	294
2013	16	176	231	407
2014	9	114	128	242
2015	13	158	154	312
2016	31	348	463	811
2017	42	479	629	1108
2018	53	615	678	1293

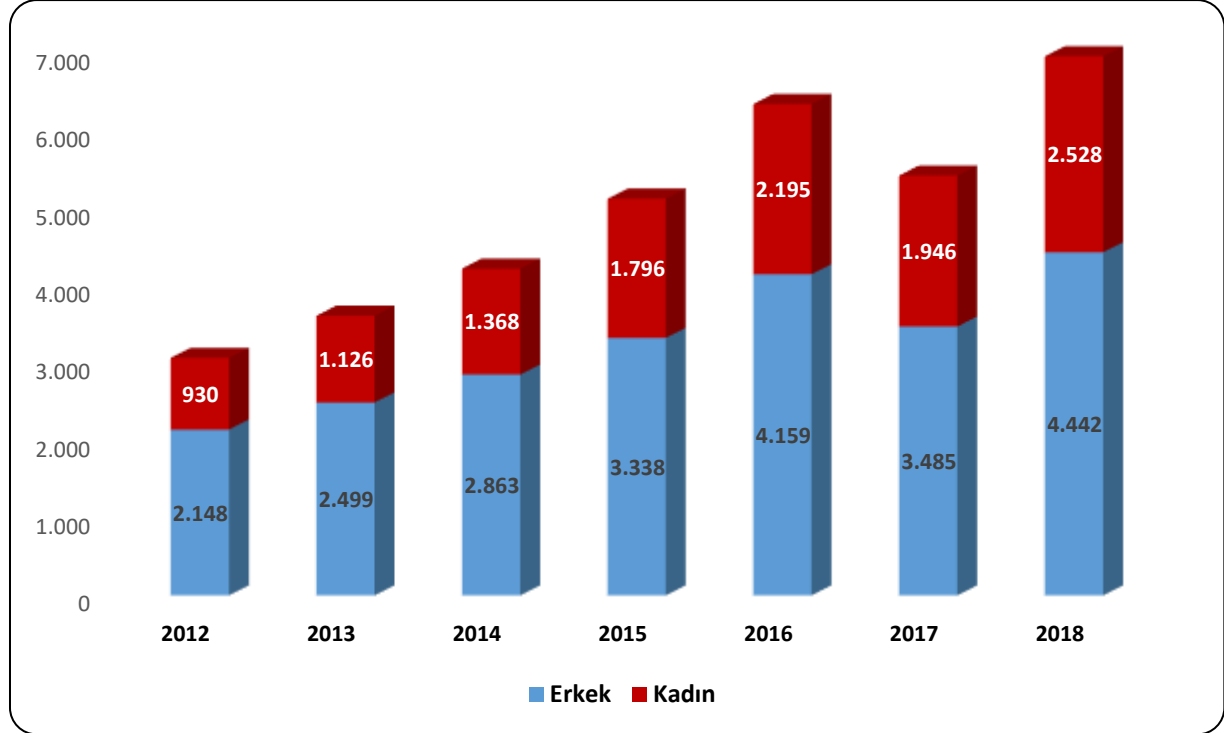
Kaynak: İşKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 53 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 20,8 daha fazladır. Programa 2018 yılında 615'i kadın, 678'i erkek olmak üzere toplam bin 293 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

Kaynak: İŞKUR

Trabzon ilinde 2018 yılında yüzde 36'3 ü kadın olmak üzere 6 bin 970 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 28,3 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin Niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, Nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme Hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Trabzon ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR Hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür Hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir.

Çalışma kapsamında Trabzon ilinde 900 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 39 bin 913 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri verileri

Araştırma kapsamında Trabzon ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8’de Trabzon ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	236
İnşaat	157
İmalat	155
Konaklama ve yiyecek Hizmeti faaliyetleri	111
Ulaştırma ve depolama	64
İdari ve destek Hizmet faaliyetleri	57
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	30
Eğitim	25
İnsan sağlığı ve sosyal Hizmet faaliyetleri	14
Bilgi ve iletişim	9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8
Diğer Hizmet faaliyetleri	8
Madencilik ve taş ocaklığı	8
Finans ve sigorta faaliyetleri	8
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	900

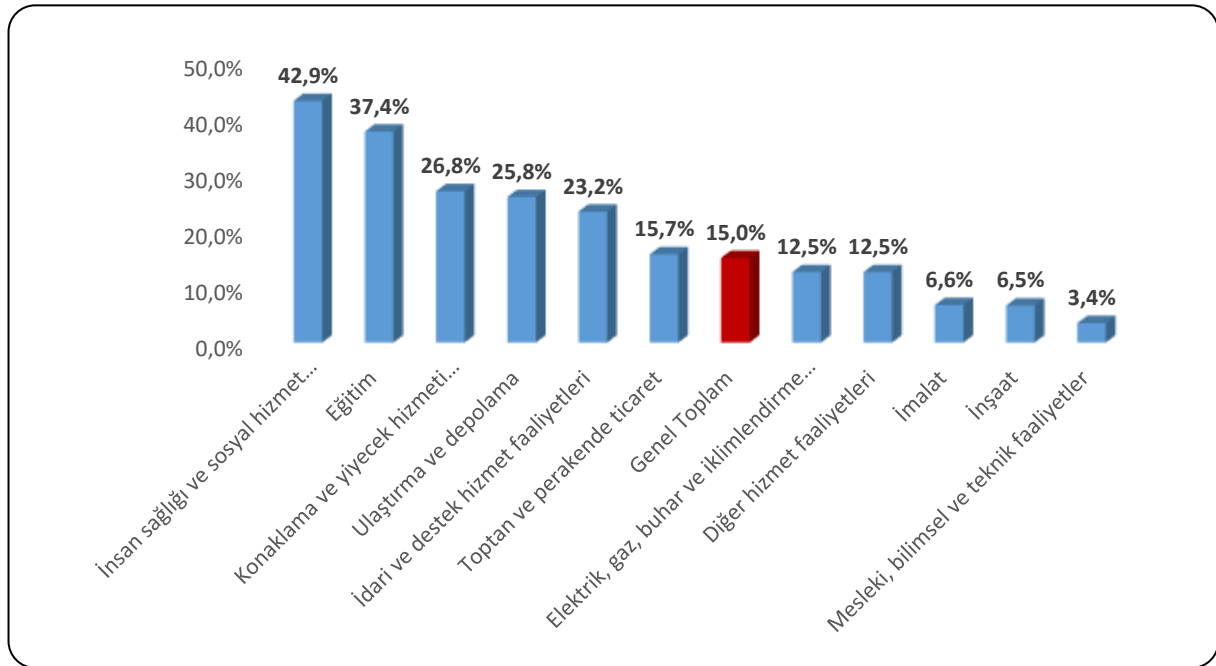
Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Trabzon ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 26,2’si Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 19,1 seviyesindedir. Trabzon ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İnşaat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 13,5 iken Trabzon ilinde İnşaat sektörünün payı yüzde 17,4 düzeyindedir. İmalat sektörü alanında faaliyet

gösteren işyerlerinin oranı Türkiye genelinde 30,9 iken bu oran Trabzon için yüzde 17,2 değerindedir. Trabzon ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarısından fazlası Toptan ve Perakende Ticaret , İnşaat ve İmalat sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Trabzon ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

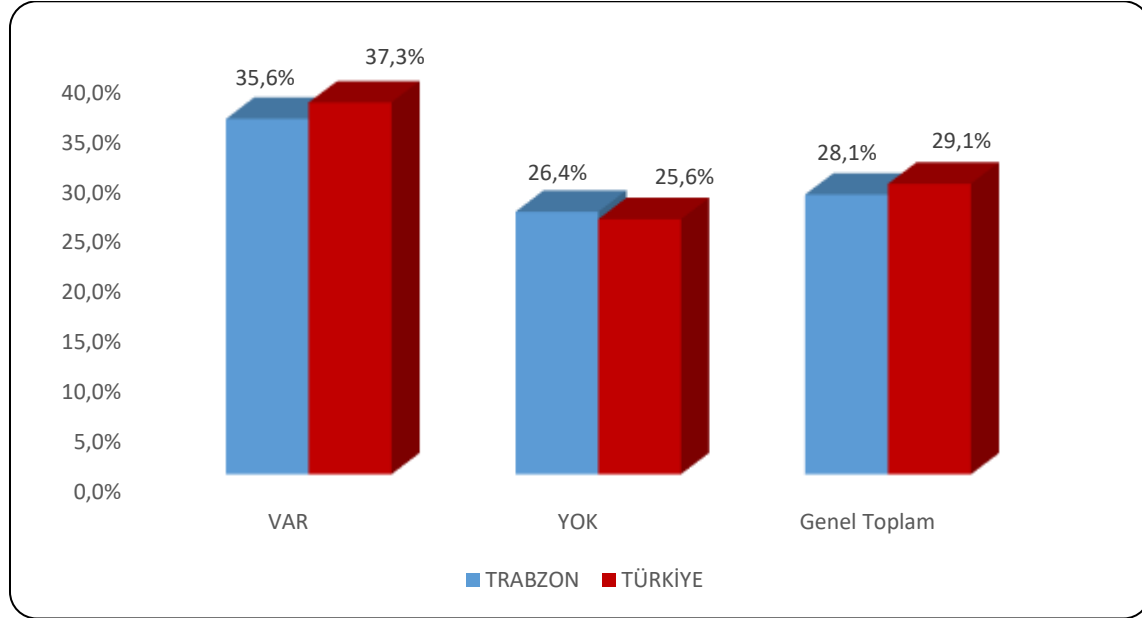
Kaynak: İPA 2019

Trabzon ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 15 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 42,9'unda part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Eğitim sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 37,4'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 26,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6’da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

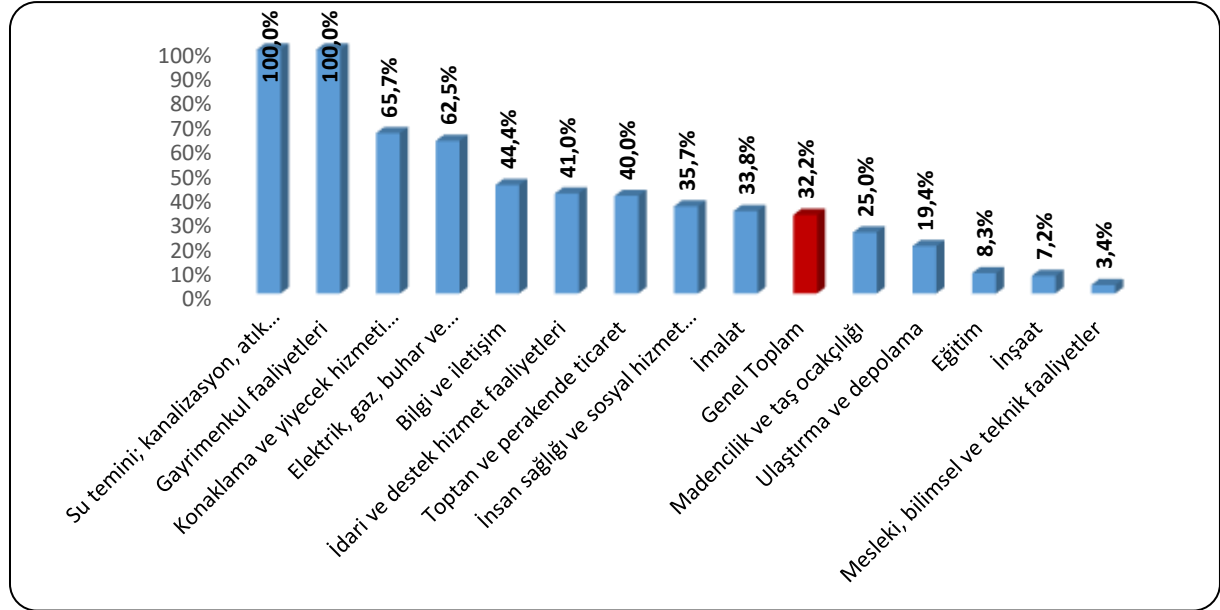
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1’ini kadınlar oluşturmaktayken Trabzon ilinde bu oran yüzde 28,1 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 26,4 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 36,6 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Trabzon ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

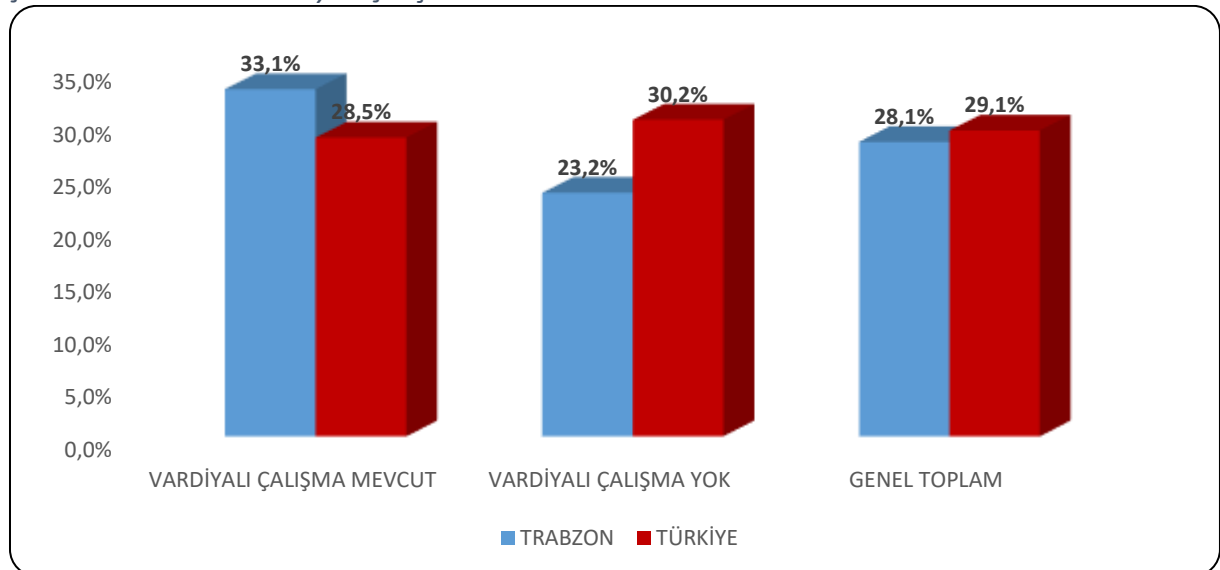
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde işletmelerin yüzde 32,2'sinde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Trabzon ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörü ise yüzde 3,4 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

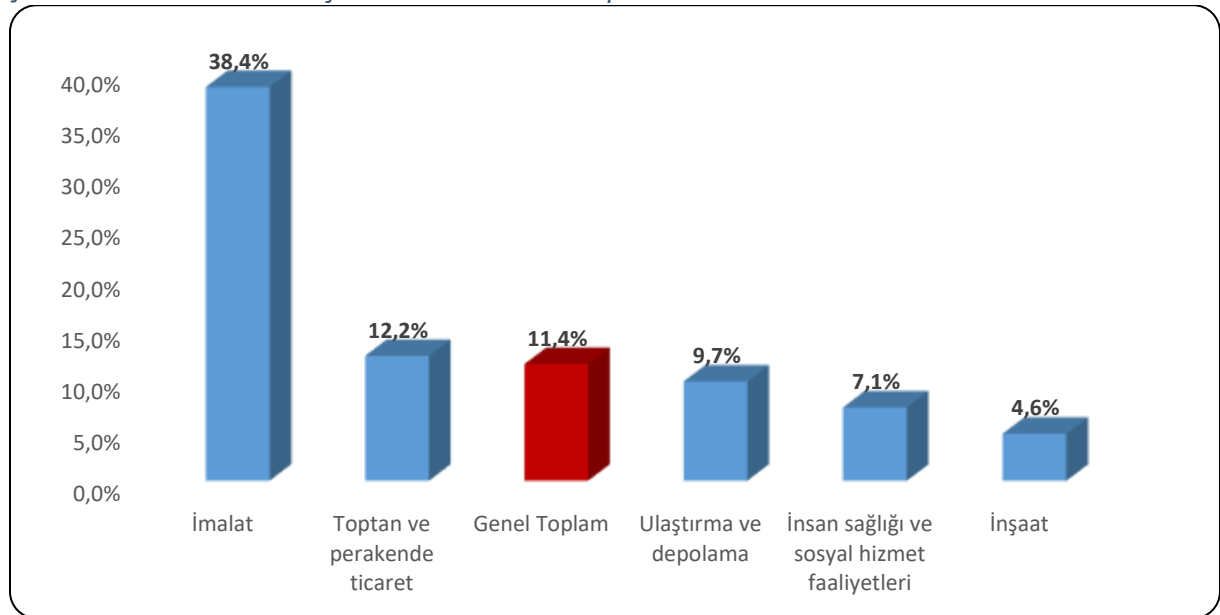
Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8’de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Trabzon ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla dahadüşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 33,1’i kadın, yüzde 66,9’u ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 23,2’ye düşmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 28,1’sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 3’ü kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ile benzerlik göstermektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Trabzon ilinde tam tersi yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilindeki işletmelerin yüzde 11,4'ünde ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 38,4'ü ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4'ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından imalat sektörünün payı yüzde 17,2 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Trabzon ilinde işletmelerin yüzde 17,9'u e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

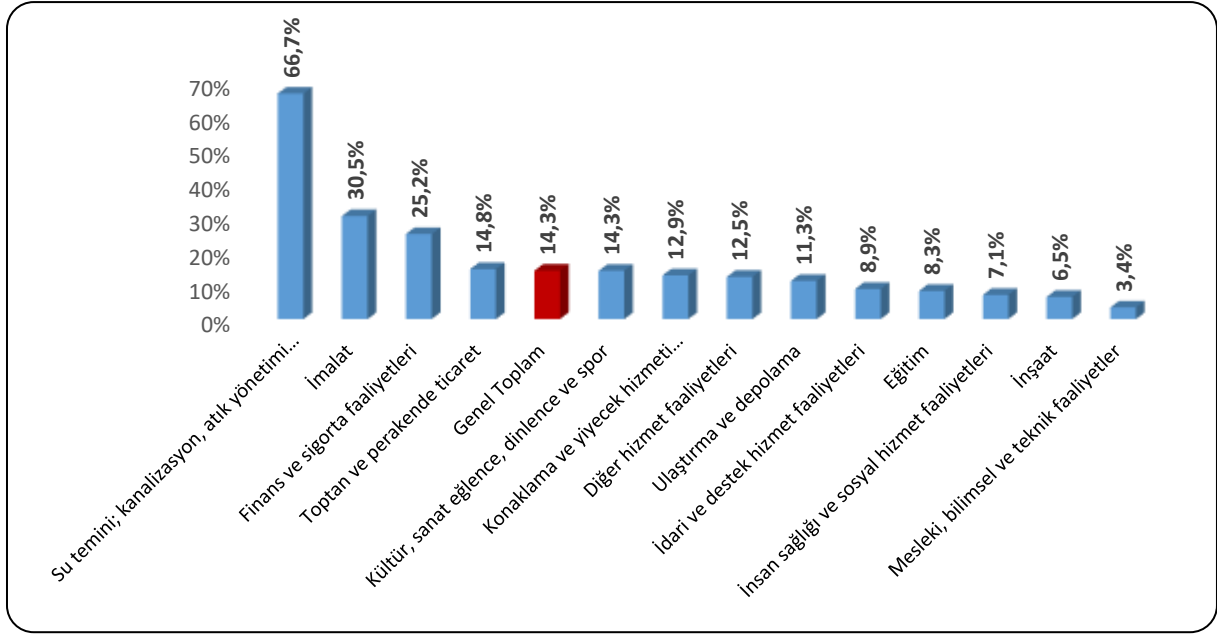
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen Ürün/Hizmetlerin E-Ticarete Uygun Olmaması	77,3%
Elektronik Ticareti Teşvik Eden Mekanizmaların Var Olmaması	12,2%
E-Ticaret Konusunda Bilgisi Olan Personel Eksikliği	10,1%
E-Ticaretin Güvensiz Bir Mecra Olması	3,9%
Finansman Yetersizliği	1,9%

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak yüzde 77,3 oranında Üretilen Ürün/Hizmetlerin E-Ticarete Uygun Olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise Elektronik Ticareti Teşvik Eden Mekanizmaların Var Olamaması gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen Ürün/Hizmetlerin E-Ticarete Uygun Olmaması gelmektedir.

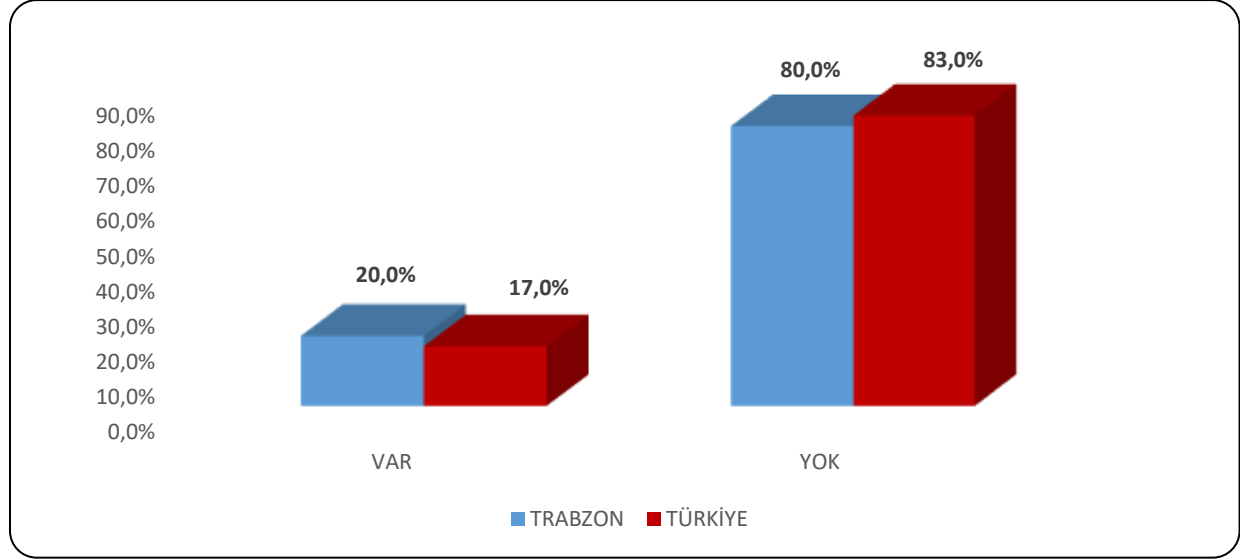
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 17 sektörden 13 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 14,3 olarak gerçekleşmiştir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 66,7'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörde ihracat yapma oranının bu denli yüksek çıkmasının sebebi araştırma kapsamında bu sektördeki işyeri sayısının 3 olmasından kaynaklanmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 30,5 ile İmalat ve yüzde 25,2 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Trabzon ilinde en fazla işletme Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 14,3 ile il ortalamasına yakın bir değerde yer almaktadır.

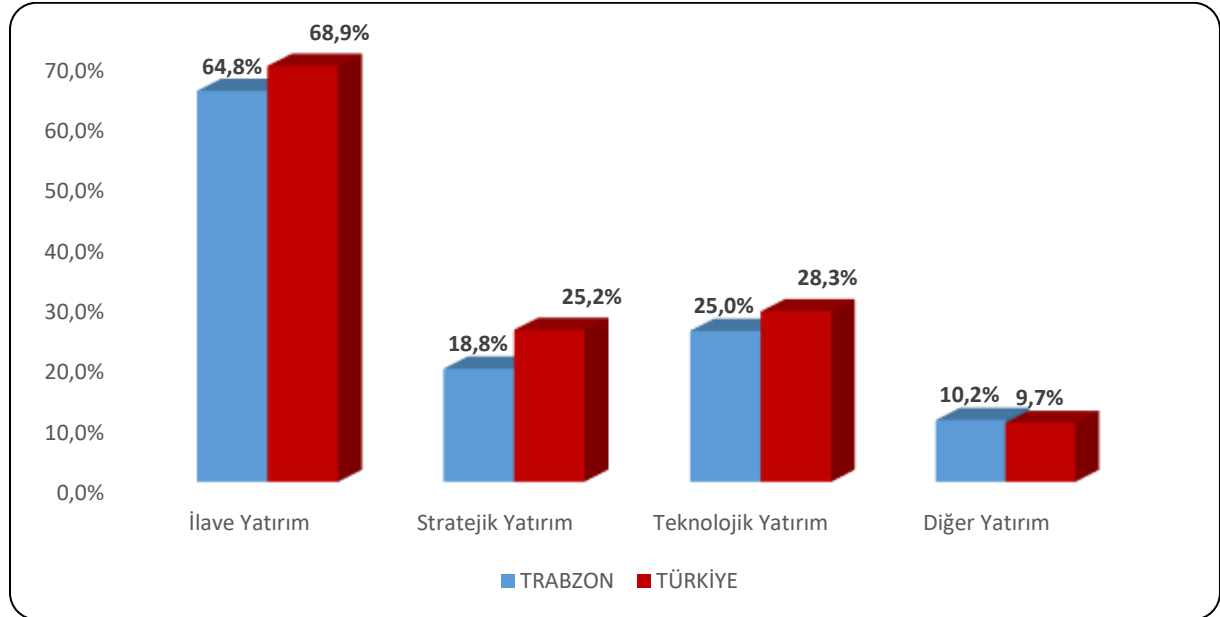
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 20'si gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

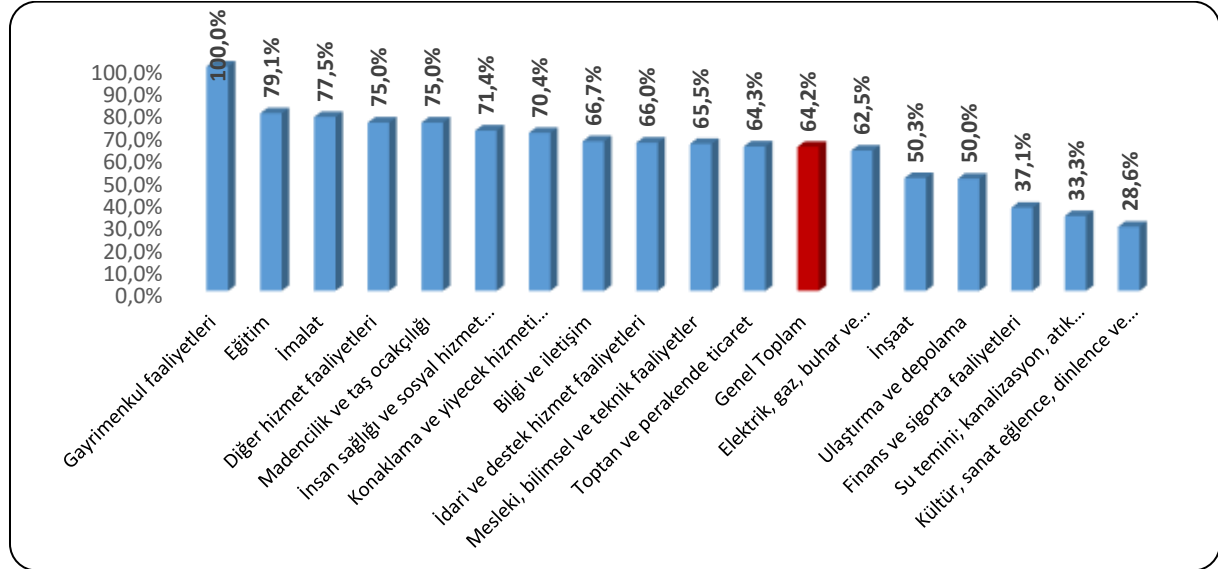

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Trabzon ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 64,8'i İlave Yatırım, yüzde 25'i Teknolojik Yatırım ve yüzde 18,9'i Stratejik Yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u

ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR Hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR Hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Trabzon ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 64,2'si İŞKUR Hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Trabzon ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Trabzon ilinde Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR Hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 64,2'ye yakın bir değerle yüzde 64,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
Toptan ve Perakende Ticaret	2,0%	45,9%	58,8%	49,3%	0,7%	0,7%	31,1%
İmalat	0,0%	60,7%	63,2%	40,2%	0,0%	0,0%	29,9%
İnşaat	0,0%	36,4%	62,3%	42,9%	0,0%	0,0%	11,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	40,8%	77,6%	52,6%	0,0%	0,0%	18,4%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,7%	51,3%	40,5%	29,8%	2,7%	2,7%	18,9%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	61,3%	41,9%	38,7%	0,0%	0,0%	6,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	21,1%	47,4%	78,9%	0,0%	0,0%	31,6%
Eğitim	0,0%	42,2%	52,6%	57,8%	10,5%	0,0%	15,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	30,0%	50,0%	90,0%	0,0%	0,0%	30,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	16,7%	50,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	66,7%	50,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	83,3%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	60,0%	40,0%	40,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	33,9%	66,9%	33,9%	0,0%	0,0%	33,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	50,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	0,9%	47,2%	59,7%	46,5%	0,7%	0,4%	22,5%

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR Hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 59,7'si İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 47,2'si Danışmanlık ve Yönlendirme Hizmetinden yararlanırken yüzde 46,5'i ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR Hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Trabzon ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe işverenlerin yüzde 58,8'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuş, yüzde 49,3'ü İşbaşı Eğitim programı Hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 45,9'u ise Danışmanlık ve Yönlendirme Hizmetinden son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında

işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi Hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

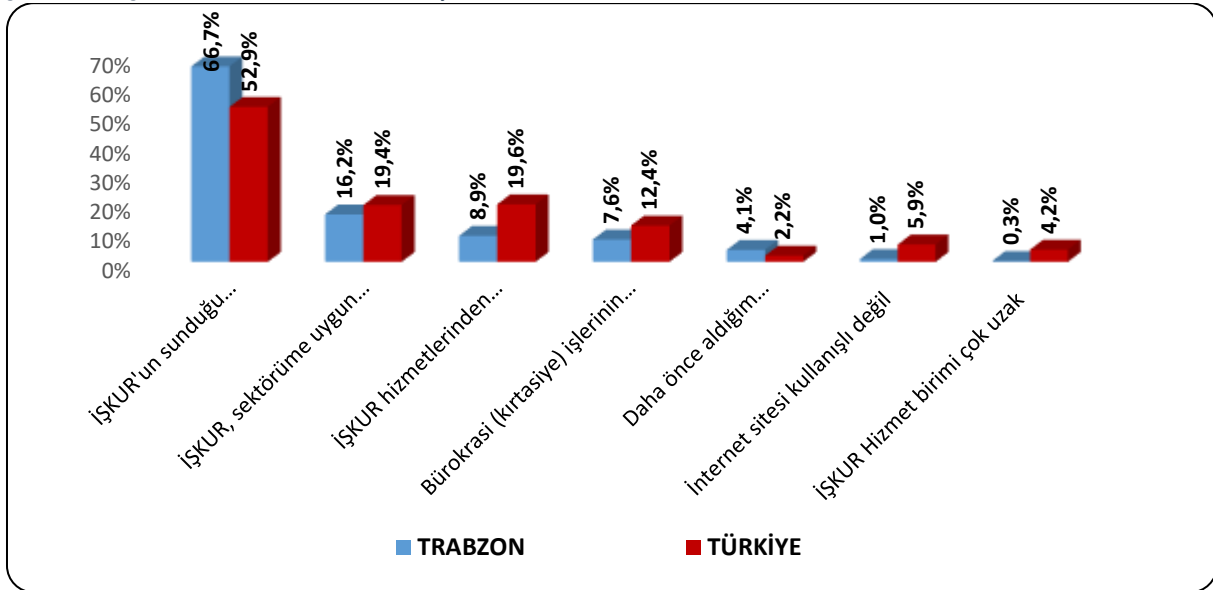
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstedığınız Alanlary

Desteklenilmesi İstenilen Alanlar	Oran
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Sigorta ve Prim Desteği	68,6%
Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Ücret Desteği	58,2%
İşe Uygun Eleman Temini	40,4%
İşbaşı Eğitim Programı	29,2%
Çalışanların Niteliklerinin Artırılması İçin Mesleki Eğitim Desteği Sunulması	16,2%
İşyerime Özel Sektörel Danışmanlık vermesi	4,7%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 68,6'sı Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Sigorta ve Prim Desteği cevabını vermiştir. Yeni Alım Yapılacak Çalışanlar İçin Ücret Desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise İşe Uygun Eleman Temini seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde İŞKUR Hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 66,7 ile İŞKUR'un Sunduğu Hizmetlere Diğer Kaynaklardan Ulaşılabilmesi, yüzde 16,2 ile İŞKUR'un Sektöre Uygun Faaliyet Sunmaması ve yüzde 8,9 ile İŞKUR Hizmetlerinden Haberdar Olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinden ise Trabzon ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde Hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR

Hizmetlerinden faydalanmıyorum ve İŞKUR Hizmetlerinden haberdar değilim diyen işverenlerin oranı Trabzon iline göre daha yüksek seviyededir.

Daha önce aldığım Hizmetlerden memnun kalmadım diyen işyerlerinin oranı ise Türkiye ortalamasına göre daha yüksek seviyededir.

Mevcut İstihdam

Trabzon ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 39 bin 913 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 28 bin 714 erkek çalışan ve 11 bin 199 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret	3.346	6.574	9.920
İmalat	1.622	4.673	6.295
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.788	3.990	5.778
İnşaat	243	4.779	5.022
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.477	2.236	3.714
Ulaştırma ve Depolama	350	3.211	3.562
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.062	539	1.601
Eğitim	723	538	1.261
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	217	437	654
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	72	386	458
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	11	345	357
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	142	166	308
Bilgi ve İletişim	46	206	252
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	13	216	230
Diğer Hizmet Faaliyetleri	65	161	225
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	12	212	224
Gayrimenkul Faaliyetleri	10	43	53
Genel Toplam	11.199	28.714	39.913

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Trabzon ilinde çalışanların önemli bir kısmı Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 24,9'u bu sektörde yer almaktadır. Başka bir ifadeyle her 4 kişiden 1'i Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe çalışmaktadır .

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 29,9'u Toptan ve Perakende ticaret sektöründe çalışmaktadır. Trabzon ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 66,3 oranla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörde çalışanların yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Hizmet ve Satış Elemanları	3.237	5.305	8.542
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.944	4.817	6.760
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	559	5.701	6.261
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	712	4.864	5.576
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.324	2.486	4.810
Profesyonel Meslek Mensupları	1.642	2.007	3.649
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	520	2.398	2.919
Yöneticiler	254	879	1.133
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	7	257	264
Genel Toplam	11.199	28.714	39.913

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanlarıdır. Toplam çalışanlar içerisinde Hizmet ve Satış Elemanlarının oranı yüzde 21,4 seviyesindedir. Trabzon ilindeki kadın çalışanların yüzde 28,9'u; erkek çalışanları ise yüzde 18,5'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 16,9'u bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 15,7 oran ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır.

Trabzon ilinde Hizmet ve Satış Elemanları en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

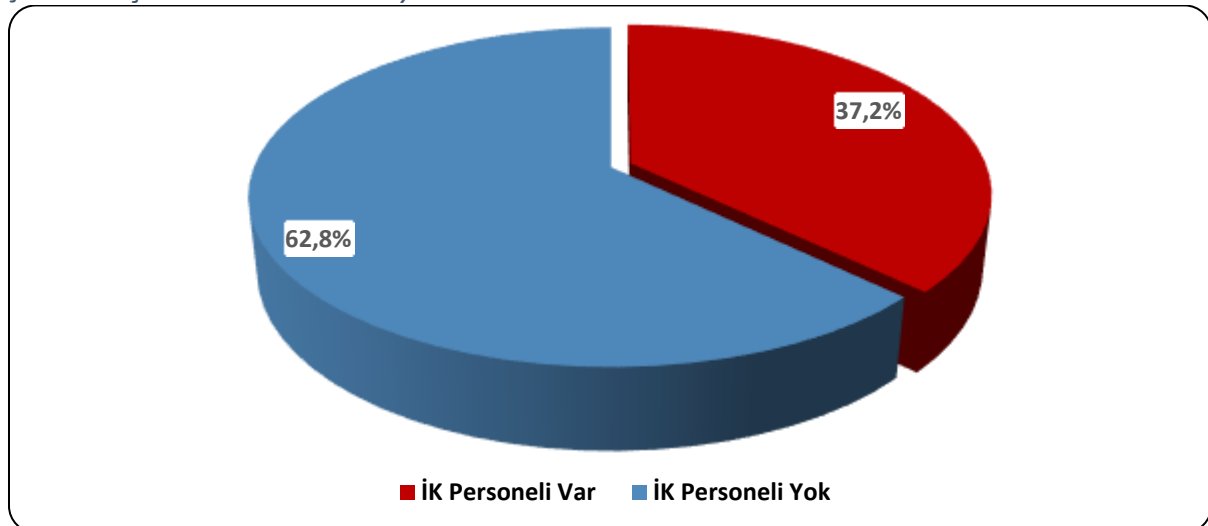
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Satış Danışmanı / Uzmanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Tasıma	Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Satış Elemanı (Perakende)	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Diğer İmalat ve İlgili İşçiler (Elle)	Şoför (Yolcu Tasıma)
Güvenlik Görevlisi	Kasiyer	Temizlik Görevlisi
Satış Elemanı (Perakende)	Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Büro Memuru (Genel)	Reyon Görevlisi	Satış Elemanı (Perakende)
Şoför (Yolcu Tasıma)	Ambalajcı (El İle)	Büro Memuru (Genel)

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Trabzon ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Satış Danışmanı/Uzmanı, Şoför-Yük Tasıma ve Beden İşçisi (Genel) meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Temizlik Görevlisi; Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı/Uzmanı meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

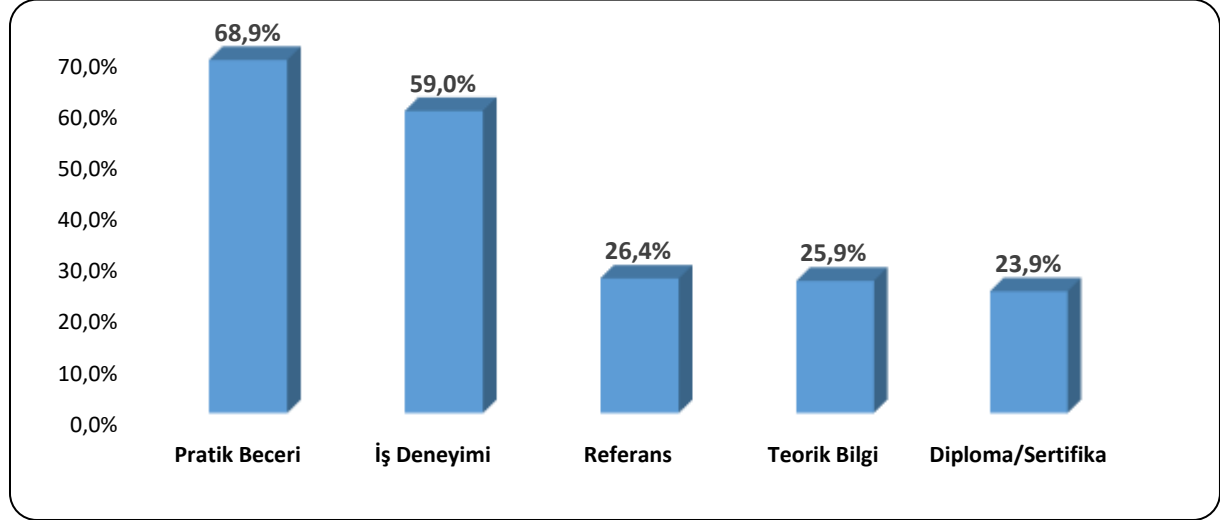

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Trabzon ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 37,2'sinde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. Araştırma kapsamında

giren Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinin tamamında isnan kaynakları personeli bulunmaktadır.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 68,9'u Pratik Beceri, yüzde 59'u İş Deneyimi ve yüzde 26,4'ü ise Referans aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Trabzon ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma/Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Trabzon ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	339	5,5%	7,2%
İmalat	162	2,5%	15,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	154	1,5%	17,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	128	3,3%	22,2%
İnşaat	17	0,3%	6,5%
Bilgi ve İletişim	11	4,3%	22,2%
Ulaştırma ve Depolama	7	0,2%	4,8%
Eğitim	6	0,5%	8,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3	0,5%	6,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2	0,9%	12,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	0,3%	12,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0,1%	7,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	1	0,3%	14,3%
Genel Toplam	833	2,0%	13,1%

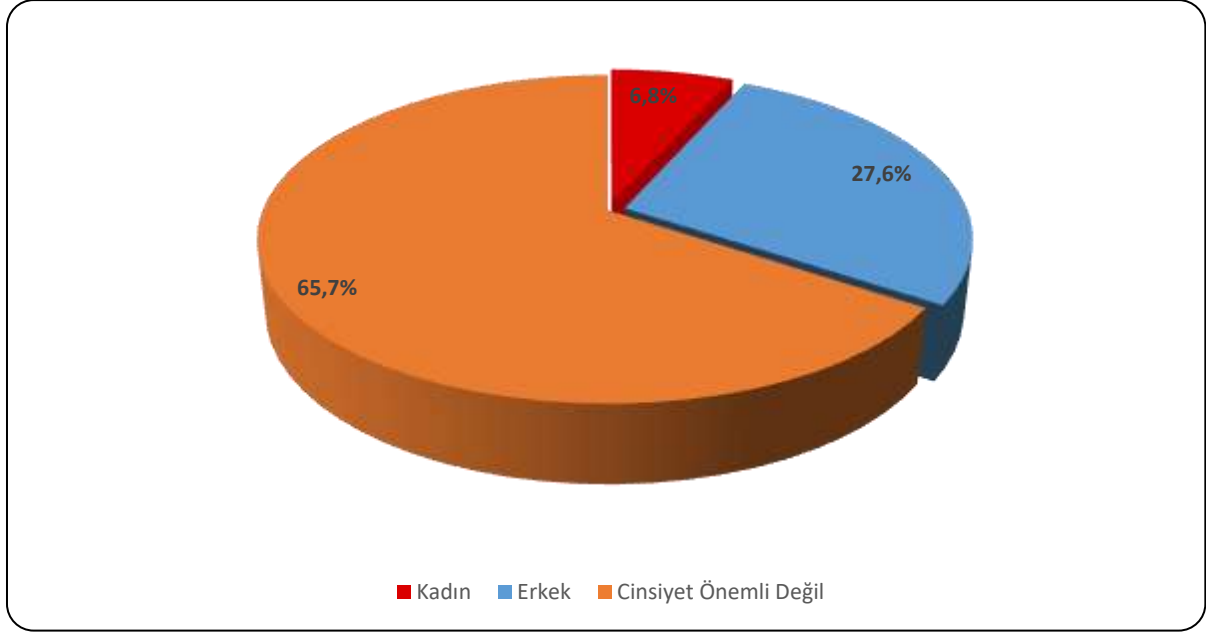
Kaynak: İPA 2019

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 118 işletmede 833 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. İkinci sırada 162 açık iş ile İmalat sektörü yer almaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü Trabzon ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olduğu sektör olmasına rağmen açık iş oranı olarak yüzde 1,5 oran ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15’den de görüleceği üzere Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Trabzon ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üstündedir. Trabzon ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 5,5 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,1’inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

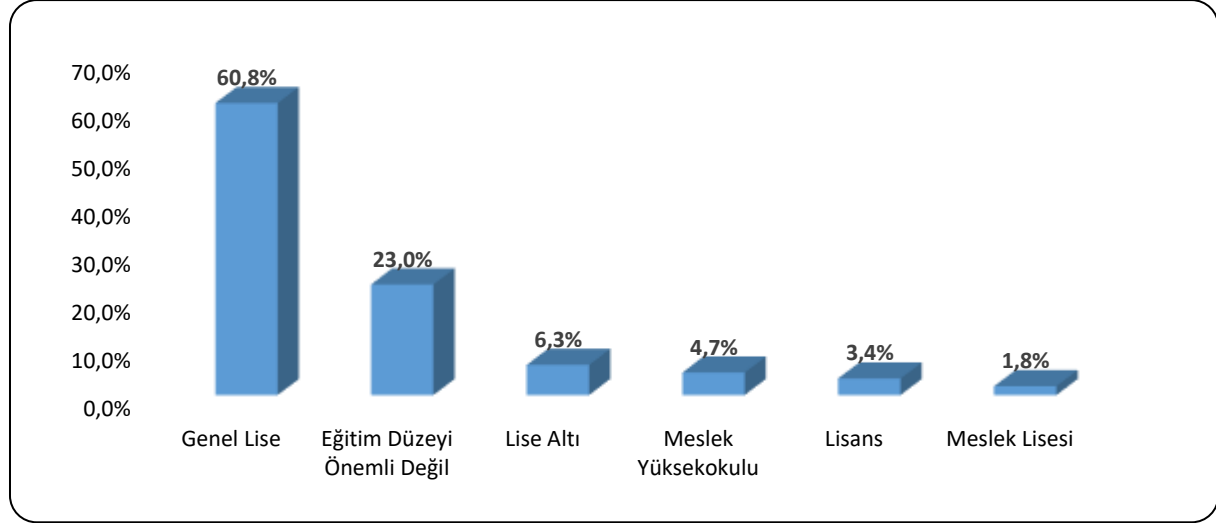

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17’de Trabzon ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Trabzon ilinde işverenler açık işlerin yüzde 65,7’sinde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Trabzon ilinde yüzde 6,8 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1’i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Trabzon ilinde ise işverenlerin yüzde 27,6’sı mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

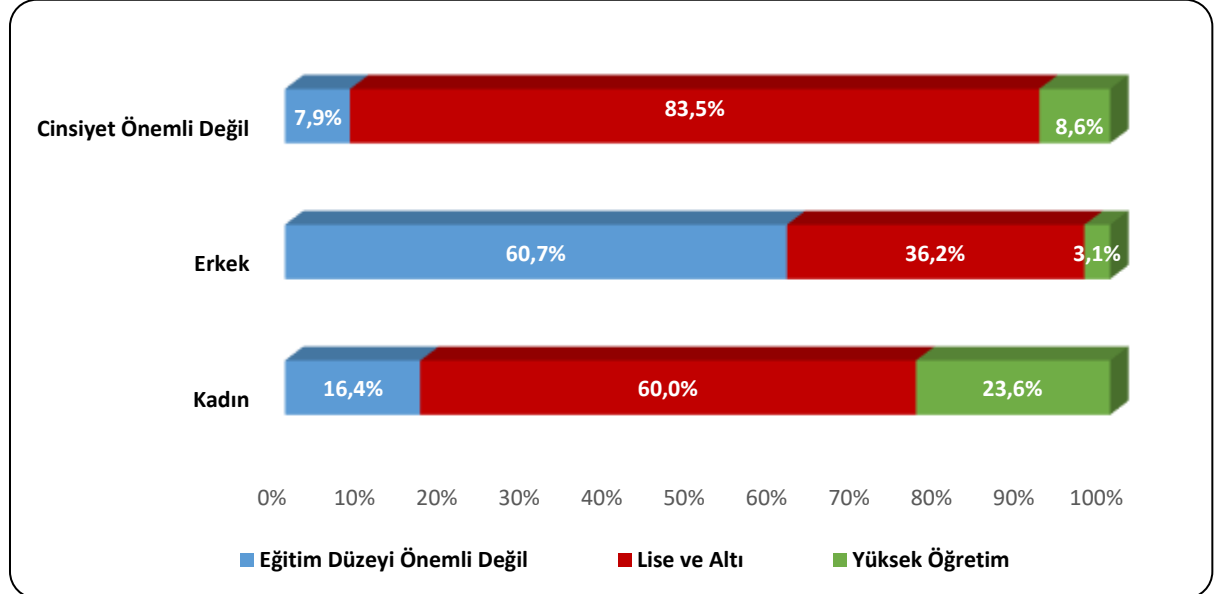
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Trabzon ilindeki açık işlerin yüzde 60,8’inde işverenler eğitim düzeyi olarak Genel Lise belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 23’ünde ise eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir.

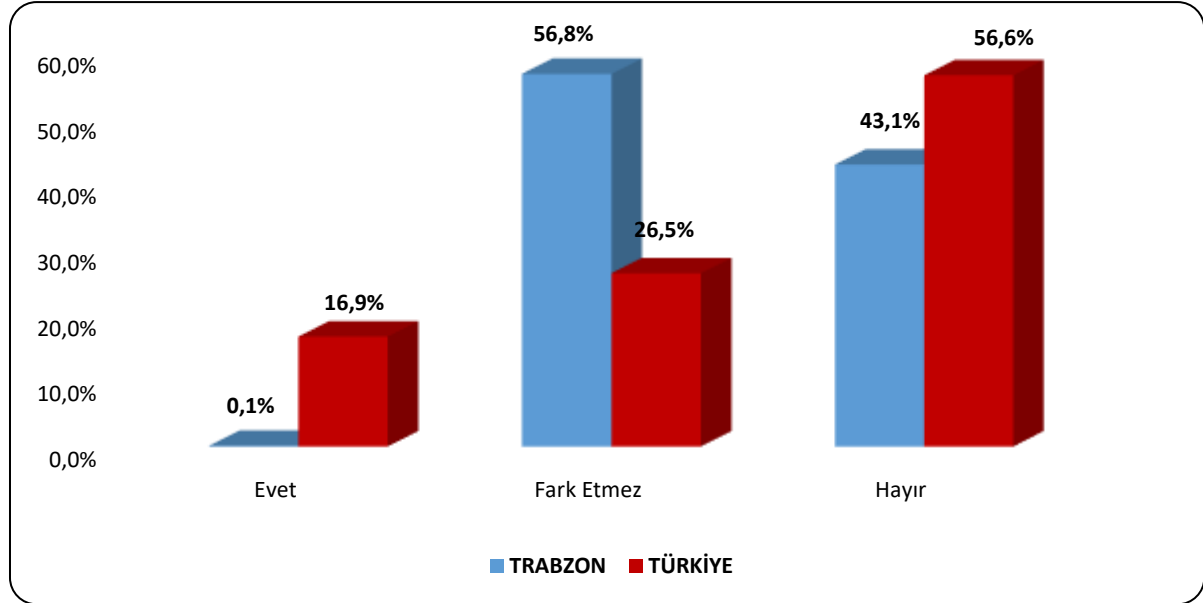
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19’da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 83,5 oranında Lise ve Altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 8,6 oranında Yüksek Öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 7,9 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 60,7 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 16,4 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

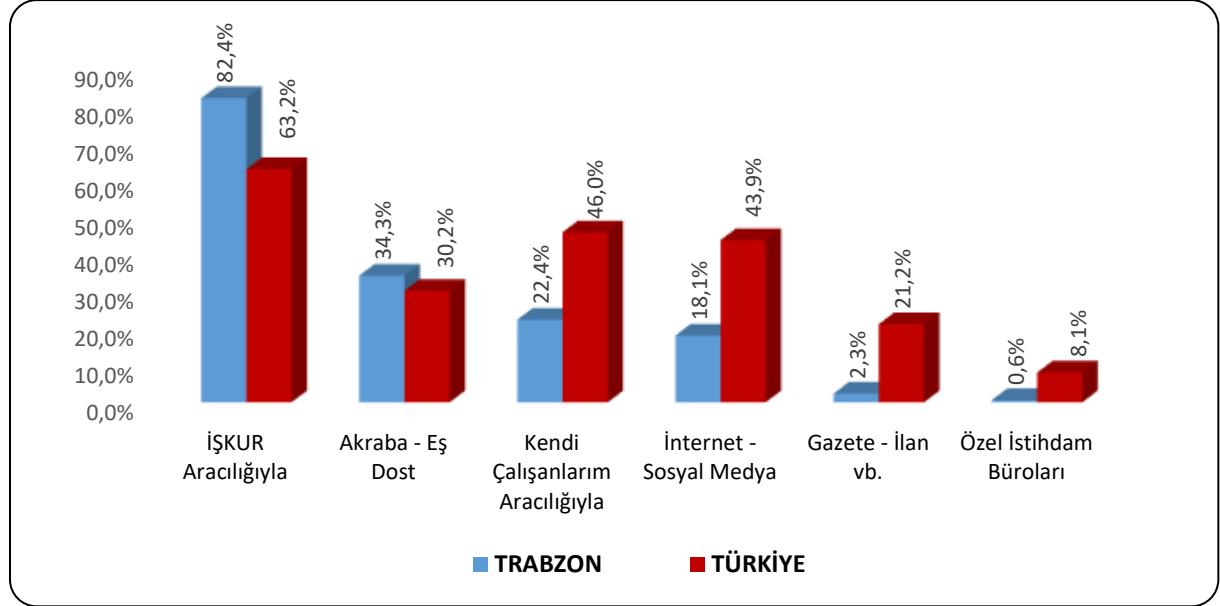

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Trabzon ilinde mevcut açık işlerin yüzde 0,1'inde işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmemiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 56,8 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 56,9'unda engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Trabzon ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21’de Trabzon ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 82,4 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ilinde ikinci sırada yüzde 34,3 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 22,4 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
İletişim ve İfade Yeteneği	4	4	1	1
Takım Çalışması	3	3	2	2
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	8	8	3	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	5	4
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	9	6
Yabancı Dil	7	7	6	7
Analitik Düşünebilme	9	6	7	8
Bilgisayar Kullanımı	6	7	8	9
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	9	10	10

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, iletişim ve ifade yeteneği becerisi ilk sırada yer almaktadır. Açık işlerde kadın ve erkek olarak ayırım yapan işyerlerinde birinci sırada fiziki ve bedensel yeterlilik, ikinci sırada yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe, üçüncü sırada ise takım çalışması becerisi aranmaktadır. Trabzon ilinde açık işlerde kadın tercih eden işverenler yenilikçi düşünce yeteneği becerisi aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	342	6,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	208	2,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	107	1,6%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	49	0,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	44	0,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	43	1,2%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	38	1,3%
Yöneticiler	2	0,2%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	833	2,0%

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 41,1'dir. İkinci sırada ise Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

Trabzon ili için tespit edilen yüzde 2'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 6,6 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Hizmet ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3,3%	0,0%	6,0%	93,7%	2,7%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	36,0%	7,9%	17,7%	75,9%	38,9%	2,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	86,5%	0,0%	36,5%	62,5%	19,2%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	79,2%	4,2%	0,0%	81,3%	39,6%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	79,1%	0,0%	0,0%	81,4%	20,9%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	61,9%	0,0%	66,7%	90,5%	33,3%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13,5%	2,7%	67,6%	64,9%	81,1%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	34,3%	2,3%	18,1%	82,4%	22,4%	0,6%

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Yöneticiler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Özel İstihdam Büroları sadece Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda tercih edilmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda ise açık işlerin aranma kanalı olarak ilk sırada Akraba – Eş Dost aranma kanalı kullanılmaktadır.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	-	-	-	1	-	2	-	3	-	-
Garson (Servis Elemanı)	-	4	6	2	-	-	7	3	5	1
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Satış Elemanı (Perakende)	-	3	-	1	-	-	-	2	-	-
Harmancı-Çay	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Satış Danışmanı / Uzmanı	3	-	5	1	-	2	4	1	4	5
Satış Temsilcisi / Plasiyer	-	-	4	3	-	1	-	2	-	-
Servis Komisi	-	4	-	1	7	-	3	5	6	2
Paketleme İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	-	-	-	3	-	-	-	2	1	-

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19’da Trabzon ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Satış Elemanı (Perakende), Satış Danışmanı / Uzmanı ve Servis Komisi mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmaktadır.

Beden İşçisi(Genel), Harmancı-Çay ve Paketleme İşçisi mesleklerinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk sırada aranmaktadır Satış Temsilcisi / Plasiyer mesleği için ilk sırada Satış ve Pazarlama Becerisi, Garson (Servis Elemanı) için ise ilk sırada aranan beceri Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi için ilk sırada aranan beceri Yabancı Dil becerisidir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Genel)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Haberleşme Sistemleri Teknisyeni / Telekomünikasyon Teknisyeni	Harmancı-Çay	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Paketleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Satış Elemanı (Perakende)	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Paketleme İşçisi	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Satış Elemanı (Perakende)
Aşçı	Depo Görevlisi (Gıda)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Harmancı-Çay
Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Satış Danışmanı / Uzmanı
Sekreter	Gemi Montajcısı	Bilgisayar Mühendisi	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Ön Muhasebeci	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Servis Komisi
Büro Memuru (Genel)	Servis Komisi	Bilgisayar Programcısı	Paketleme İşçisi
Canlı Model	Elektrikçi (Genel)	Servis Komisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (Genel), Satış Elemanı (Perakende) ve Harmancı-Çaymeslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Garson (Servis Elemanı), Haberleşme Sistemleri Teknisyeni / Telekomünikasyon Teknisyeni ve Paketleme İşçisi meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Beden İşçisi (Genel), Harmancı-Çay ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Garson (Servis Elemanı), Satış Elemanı (Perakende) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Trabzon ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler

içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Trabzon ilinde ise 20+ istihdamlı 255 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Trabzon ilindeki işletmelerin yüzde 28,3'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Trabzon ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleridir.

İnşaat sektörü gibi Trabzon ilinde işletme sayısının ikinci sırada olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının nispeten düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlerle nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

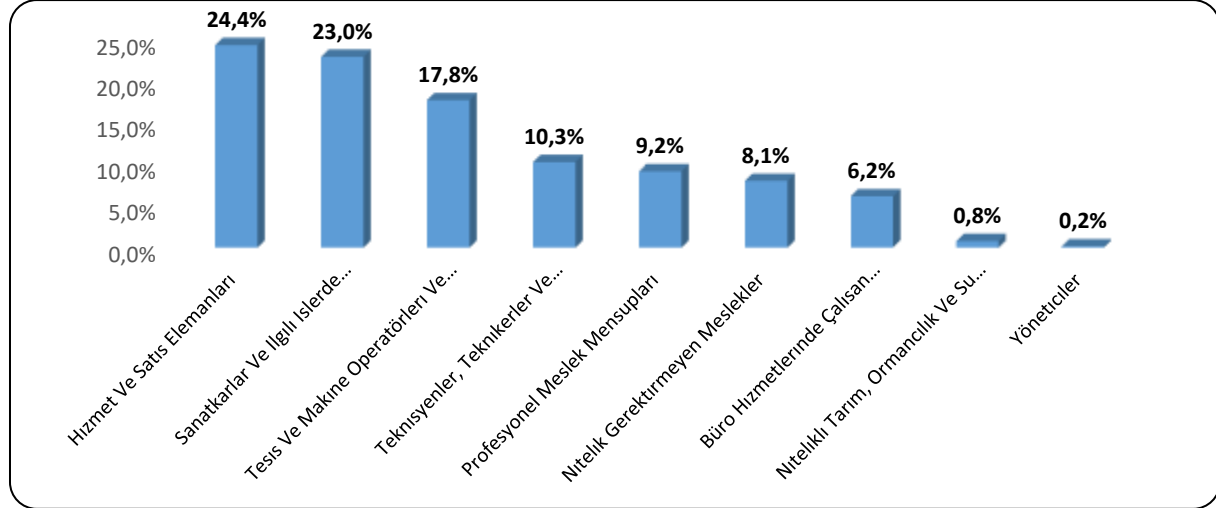
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	171
Konaklama ve yiyecek Hizmeti faaliyetleri	156
Toptan ve perakende ticaret	131
İnşaat	65
Ulaştırma ve depolama	28
Eğitim	24
İdari ve destek Hizmet faaliyetleri	23
Diğer Hizmet faaliyetleri	11
İnsan sağlığı ve sosyal Hizmet faaliyetleri	11
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10
Bilgi ve iletişim	9
Madencilik ve taş ocaklığı	5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Gayrimenkul faaliyetleri	0
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0
Finans ve sigorta faaliyetleri	0
Genel Toplam	645

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 645 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 26,5'i bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok temininde güçlük çekilen meslek grubu 158 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 24,4'ü bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde yüzde 30,7 oran ile temininde güçlük çekilen meslekler grubunda ilk sırada yer alan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu Trabzon ilinde yüzde 17,8 oran ile üçüncü sırada bulunmaktadır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Garson (Servis Elemanı)	59
Aşçı	31
Şoför-Yük Tasıma	27
Satış Danışmanı / Uzmanı	22
Çay Üretimi ve İşleme Elemanı	20
Pazarlamacı	16
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	14
Temizlik Görevlisi	12
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	11
Ön Muhasebeci	10
Diğer	422
Toplam	645

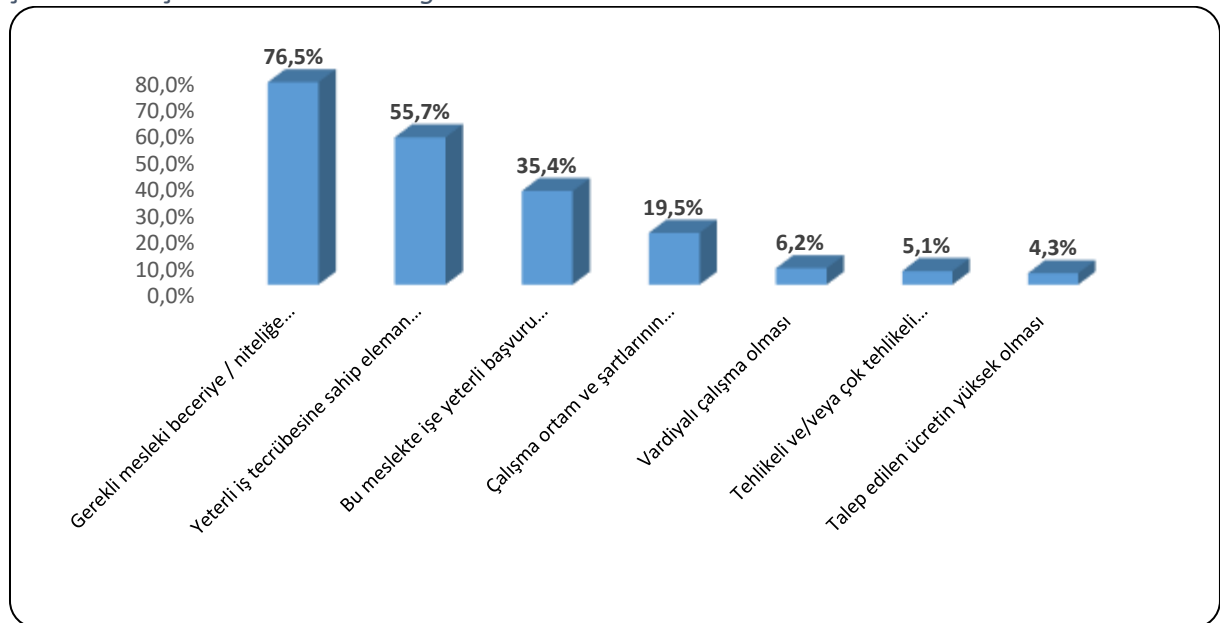
Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 59 kişi ile Garson (Servis Elemanı) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 31 kişi ile Aşçı ve 27 kişi ile Şoför-Yük Tasıma meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Garson (Servis Elemanı), Pazarlamacı ve Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) mesleklerinin yine ilk on meslek arasında yer aldıkları görülmektedir. Trabzon ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, Garson(Servis Elemanı) ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde de yer almaktadır. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ön planda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya

yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Garson (Servis Elemanı)	37,9%	89,7%	50,0%	0,0%	0,0%	17,2%	0,0%
Aşçı	26,7%	90,0%	63,3%	3,3%	6,7%	10,0%	0,0%
Şoför-Yük Tasıma	23,1%	53,8%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	9,5%	90,5%	76,2%	4,8%	0,0%	0,0%	4,8%
Çay Üretimi ve İşleme Elemanı	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	18,8%	100,0%	31,3%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	14,3%	85,7%	57,1%	7,1%	0,0%	7,1%	0,0%
Temizlik Görevlisi	83,3%	0,0%	83,3%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	36,4%	81,8%	63,6%	0,0%	9,1%	18,2%	9,1%
Ön Muhasebeci	0,0%	80,0%	70,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Temizlik Görevlisi mesleğinde Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması öne çıkmaktadır. Çay Üretimi ve İşleme Elemanı mesleğinde ise temininde güçlük çekilme nedeni olarak en fazla Çalışma Ortam ve Şartlarının Beğenilmemesi ile Bu Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedenleri olduğu görülmektedir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçeneği ise ilk on meslek arasında sadece Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Satış Danışmanı/Uzmanı mesleklerinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak belirtilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Trabzon ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işletmelerin yüzde 21,7’si istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Trabzon ilinde ise yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Toptan ve perakende ticaret	19,6%	6,5%	35,7%	38,3%
İnşaat	19,0%	14,4%	27,4%	39,2%
İmalat	23,8%	7,3%	27,2%	41,7%
Konaklama ve yiyecek Hizmeti faaliyetleri	34,2%	5,6%	31,5%	28,7%
Ulaştırma ve depolama	19,4%	8,1%	32,3%	40,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23,2%	3,6%	24,9%	48,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	17,2%	20,7%	24,1%	37,9%
Eğitim	20,9%	4,2%	25,0%	49,9%
İnsan sağlığı ve sosyal Hizmet faaliyetleri	7,1%	0,0%	64,3%	28,6%
Bilgi ve iletişim	22,2%	11,1%	33,3%	33,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Diğer Hizmet faaliyetleri	12,5%	12,5%	37,5%	37,5%
Madencilik ve taş ocaklığı	25,0%	12,5%	50,0%	12,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	14,3%	0,0%	71,4%	14,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	21,7%	8,1%	31,9%	38,3%

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Madencilik ve Taş Ocaklığı sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İnşaat, Diğer Hizmet Faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocaklığı sektörleridir. Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründeki işletmelerin tamamı istihdam değişimi konusunda herhangi bir fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Konaklama ve yiyecek Hizmeti faaliyetleri	312	8,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	474	8,2%
Toptan ve perakende ticaret	526	5,3%
İmalat	254	4,0%
Madencilik ve taş ocaklığı	7	3,2%
İnşaat	125	2,5%
Eğitim	24	1,9%
Ulaştırma ve depolama	54	1,5%
İnsan sağlığı ve sosyal Hizmet faaliyetleri	20	1,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	0,9%
Bilgi ve iletişim	2	0,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5	0,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,4%
Diğer Hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%
Genel Toplam	1.809	4,5%

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Trabzon ilinde ise bu oran yüzde 4,5 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 526 kişilik artış ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 8,4 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Trabzon ilinde istihdam azalışı beklenen sektör ise bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Hizmet ve Satış Elemanları	722	8,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	266	5,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	367	5,4%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	214	3,8%
Yöneticiler	27	2,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	54	1,9%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	115	1,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	43	1,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	1.809	4,5%

Kaynak: İPA 2019

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 722 kişilik artış ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 43 kişilik artış ile Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

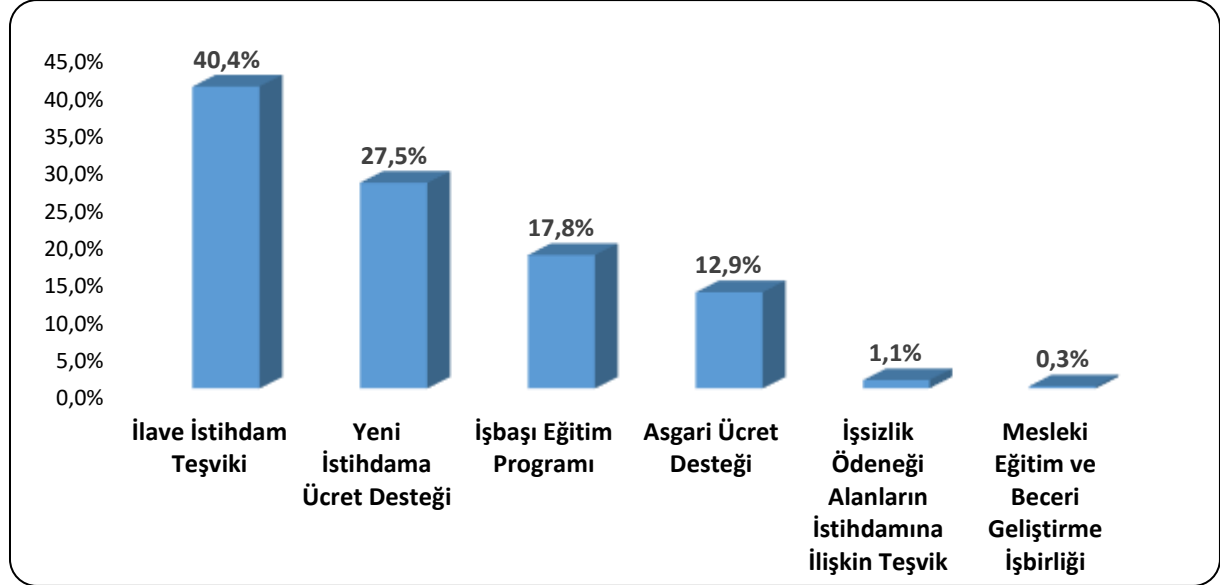
Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Satış Danışmanı / Uzmanı	Yapı Yalıtımcısı
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Garson (Servis Elemanı)	Elektronik Haberleşme (Telekomünikasyon) Teknikeri
Temizlik Görevlisi	Soğuk Demirci
Kasiyer	Ahşap Kalıpcı
İnşaat İşçisi	Sıvacı
Satış Elemanı (Perakende)	Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi
Düz Dikiş Makineci	Alüminyum Kompozit Cephe Kaplamacısı
Beden İşçisi (Genel)	Lastik Kaplama İşçisi
Beton ve Betonarme Kalıpcısı	Harmancı-Çay

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Satış Danışmanı / Uzmanı, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı ve Garson (Servis Elemanı) olup, Yapı Yalıtımcısı, İnşaat Boyacısı/Boyacı ve Elektronik Haberleşme (Telekomünikasyon) Teknikeri meslekleri ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Satış Danışmanı/Uzmanı, Garson (Servis Elemanı) ve İnşaat İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Trabzon ili için bu üç mesleğin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

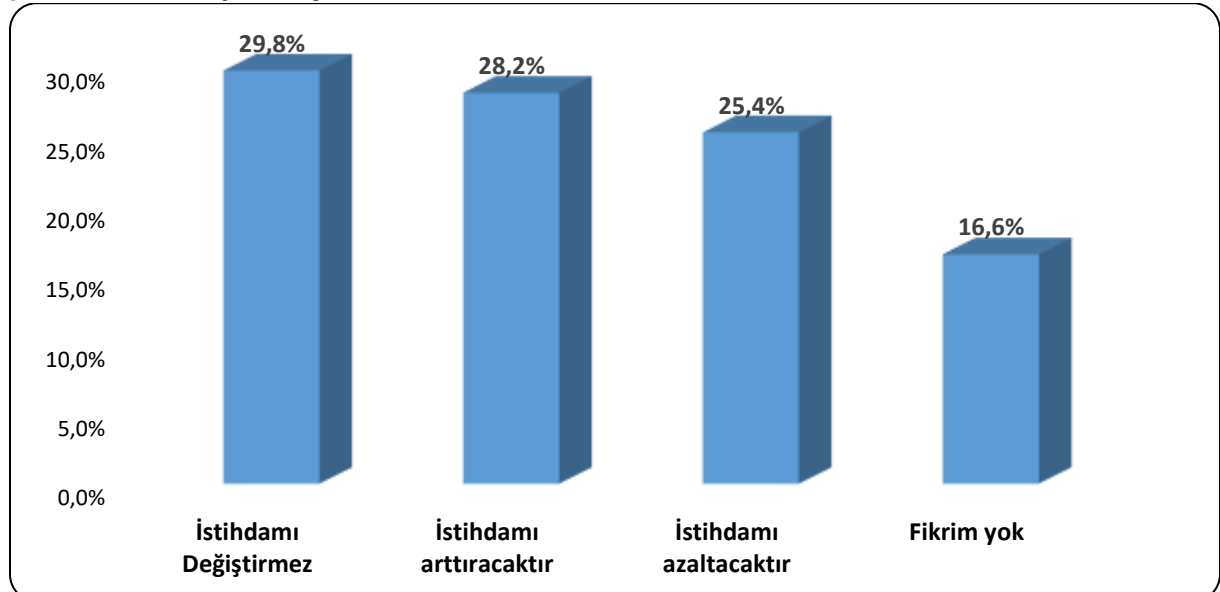

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği yer almaktadır. İşverenler, istihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir. Trabzon ili bu açıdan Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

Kaynak: İPA 2019

Trabzon ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 29,8'i istihdamı değiştirmeyeceğini beyan ederken, yüzde 28,2'si ise istihdamı artıracığını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 25,4'ü teknolojik gelişmelerin istihdamı azaltacağı görüşünderken, yüzde 16,6'sı ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Trabzon ilinde; Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörünün yüzde 44,8'i, Eğitim sektörünün yüzde 37,4'ü İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün yüzde 35,6'sı ve İmalat sektörünün yüzde 35,1'i istihdamın artacağı yönünde görüş belirtmektedir. Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,2'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracığını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Trabzon ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 7,4 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 6,2'tir.

Trabzon ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Trabzon'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 71,9'u erkeklerden, sadece yüzde 28,1'i kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetler isektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Trabzon ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Trabzon ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun Nitelik Gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 63 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 982 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısındaki artış sınırlı olmuştur. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir.

Yıllar içerisinde İşbaşı Eğitim Programlarına katılan katılımcı sayılarında belirgin bir artış görülmektedir. 2018 yılında İşbaşı Eğitim Programına katılan kişi sayısı 2 bin 901 olup beş yıl öncesine göre yüzde 77,5 oranında artış göstermiştir. Bu durum nitelikli eleman yetiştirilmesi konusunda İŞKUR'un aktif bir rol aldığını göstermektedir.

İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Trabzon ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri İle İnşaat sektörleridir. Sektörler içerisinde kadın çalışan oranının en fazla olduğu sektör yüzde 66,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü olurken erkeklerde bu oran yüzde 96,8 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor sektöründe olduğu görülmektedir.

Trabzon ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 118 işletmede 833 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon ilinde İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 833 kişilik açık işin yüzde 40'ına tekabül eden 339 kişilik kısmı, bu

sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleridir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,1’inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Trabzon ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 41,1’dir.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 60,8’i aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri “Genel Lise” cevabı işverenlerin aradıkları elemanların belli bir eğitim düzeyine sahip olmasını istediğini göstermektedir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok iletişim ve ifade yeteneği, takım çalışması, ikna kabiliyeti ve pazarlama gücü etkindir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen “işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Trabzon ilinde işletmelerin yüzde 21,7’si istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Trabzon ilinde ise yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir.

Trabzon ilindeki işverenlerin yüzde 40,4’ü, istihdama en çok katkı sunan teşviğin ilave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4’ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak ilave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, işverenlerin yüzde 28,2'si istihdamın artacağını düşünürken yüzde 25,4'ü de istihdamın azalacağını düşünmektedir.

Gelişen teknoloji, mal ve Hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen Nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü Niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek Nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU**2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU**

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi verme ve Gizlilik

- 1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.
- 2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörttyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.**
- 3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum Hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

E-Posta Adresi :

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :

Unvanı :

Tarih :

Telefonu :

E-Posta :

İmza/Kaşe :

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım ()

Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralınması

Teknolojik Yatırım ()

Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım ()

İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

3.2. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi)

(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi)

(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet () 5.1. soruya geçiniz.

Hayır () 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	7. soruya geçiniz.
6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır	→	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet () 8.1. soruya geçiniz.

Hayır () 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni*						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. () İstihdamı azaltacaktır. () İstihdamı Değiştirmez. () Fikrim yok. ()

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri.	()
Teorik Bilgi.	()
Diploma/sertifika.	()
İş Deneyimi.	()
Referans.	()

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un Hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () 13. Soruya geçiniz. Hayır () 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi Hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini.	()
İşbaşı Eğitim Programları.	()
Çalışanların Mesleki Eğitimi.	()
Mesleki Eğitim Kursu.	()
Kısa Çalışma Ödeneği.	()
Danışmanlık ve Yönlendirme.	()
Teşvikler.	()
(15. Soruya Geçiniz)	

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu Hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

- İŞKUR Hizmetlerinden haberdar değilim. ()
İŞKUR'un sunduğu Hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()
İnternet sitesi kullanışlı değil. ()
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ()
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ()
Daha önce aldığım Hizmetlerden memnun kalmadım. ()
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ()

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

- İşe Uygun Eleman Temini. ()
İşbaşı Eğitim Programı. ()
Çalışanların Niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ()
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ()
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ()
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ()

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

- Yeni İstihdama Ücret Desteği. ()
İşbaşı Eğitim Programı. ()
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ()
İlave İstihdam Teşviki. ()
Asgari Ücret Desteği. ()
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ()

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya Hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya Hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir?
(En fazla 3 tane belirtiniz.)

- E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ()
- Finansman yetersizliği. ()
- Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ()
- Üretilen ürün/Hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ()
- E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ()

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.